

1 SESSIÓ

Els conflictes armats al món i els seus impactes

Intenció educativa

Identificar els conflictes armats actuals al món, prendre consciència dels seus impactes i analitzar com afecten de manera diferent a homes i dones.

Temps

55 min.

Material i recursos

Pissarra, pissarra digital o projector

Power point de suport
SESSIÓ 1 – Conflictes

Indicacions complementàries

El power point de suport "Sessió 1 – Conflictes" inclou les fitxes amb el perfil de les persones que només caldrà imprimir, així com tota la informació complementària tant per al professorat com per a l'alumnat per desenvolupar la sessió.

Resum

A partir d'una pluja d'idees del grup-classe, s'identificarà què sap l'alumnat dels conflictes armats vigents i se situaran en un mapamundi. A continuació, mitjançant una dinàmica en grups reduïts, es treballarà l'impacte dels conflictes sobre les persones.

Desenvolupament

Activitat 1

Mapeig dels conflictes armats actuals i principals característiques

- Fer pluja d'idees per conèixer l'imaginari de l'alumnat respecte els conflictes armats: què són, quins coneixen, què els provoca? Les respostes serviran de punt de partida per tractar les característiques dels conflictes armats, i com aquests són tractats als mitjans de comunicació.
- Localitzar al [mapa elaborat per l'Escola de Cultura de Pau \(ECP\)](#) els conflictes armats actuals. (Power point)
- Desenvolupar les idees clau d'aquest apartat.

Opcional:

Prèviament a la realització d'aquesta activitat, es pot proposar als nois i noies que busquin notícies a la premsa o als telenotícies sobre les guerres actuals. Un cop realitzada aquesta recerca, es pot fer la pluja d'idees.

Abans de mostrar el mapa elaborat per l'ECP, es pot localitzar en un mapamundi els conflictes que l'alumnat coneix per després comparar-lo amb el mapa de conflictes de l'ECP.

Activitat 2

Impacte dels conflictes armats sobre la població

Després de treballar les principals característiques dels conflictes armats (idees clau), aprofundirem en les seves conseqüències sobre la població civil mitjançant una dinàmica en petit grup.

Joc de destins de guerra

- Distribuir la classe en grups de 4-5 alumnes.
- Repartir a cada grup una fitxa amb el perfil d'una persona abans que esclati un conflicte armat (fitxes disponibles al power point).
- Cada grup té 10 minuts per imaginar-se què li haurà passat a aquesta persona durant el conflicte.
- Cada grup exposa la seva hipòtesi sobre què ha succeït amb aquesta persona.
- Es desvela la situació real del destí de la persona descrita (informació disponible al power point de suport).
- Es comenten els principals impactes dels casos reals treballats (informació disponible al power point de suport).

Valoració i conclusions

Recull de les idees principals

5 min.

Calaix de recursos | Pàgines web

- Escola de Cultura de Pau
<http://escolapau.uab.cat>
- Lliga dels Drets dels Pobles
www.perillderiqueses.org <http://www.txetxenia.org/>
- Nacions Unides ("ONU Mujeres")
<http://www.unwomen.org/es/digital-library/multimedia/2015/10/infographic-women-armed-conflict>
- Nacions Unides ("ONU Mujeres")
<http://www.unwomen.org/es/digital-library/multimedia/2015/11/infographic-violence-against-women>
- Dones, Pau i Seguretat
<http://donespauseguretat.cat/>

IDEES CLAU I GUIA PER AL DEBAT

ACTIVITAT 1

IDEES CLAU

Al món hi ha molts més conflictes armats dels que apareixen als mitjans de comunicació.

Els conflictes armats tenen greus conseqüències per a la població civil.

Les causes dels conflictes armats són múltiples (geoestratègiques, econòmiques, polítiques).

GUIA PER AL DEBAT

Què és un conflicte armat?

Segons l'**Escola de Cultura de Pau (ECP)**, "entnem per conflicte armat tot enfrontament protagonitzat per grups de diferent índole (forces militars regulars o irregulars, guerrilles, grups armats d'oposició, grups paramilitars, o comunitats ètniques o religioses que, utilitzant armes o altres mitjans de destrucció, provoquen més de 100 víctimes mortals en un any".

Quants conflictes armats hi ha al món?

Hi ha molts més conflictes armats vigents dels que apareixen als mitjans de comunicació. Durant l'any 2015 es van registrar 35 conflictes armats, la majoria a l'Àfrica i Àsia.

FONT: Informe "Alerta2016! Informe sobre conflictes, drets humans i construcció de pau" (ECP)

Població civil

Moltes conseqüències de les guerres recauen directament sobre la població civil, que resulta afectada pels bombardejos sobre nuclis urbans, centres educatius o centres religiosos, per exemple. A més, els serveis sanitaris també resulten greument afectats amb un impacte directe sobre la vida de les persones. La població civil pateix constants violacions dels seus drets humans més bàsics.

Causes

Les causes de les guerres són múltiples. D'entre les més destacades, el Centre d'Estudis per la Pau J.M. Delàs, enumera:

- Disputa pel control o accés als recursos naturals: petroli, gas, or, diamants, fosfats, coure, coltan, fustes tropicals, cultius com l'opi o la coca...
- Disputa pel control de l'aparell de l'Estat.
- Disputes per territoris que estan dintre d'un altre Estat, o bé per recursos que són compartits, o bé perquè es vol incorporar dintre de les fronteres de l'Estat un territori o comunitat.
- Repartiment desigual de les riqueses o de les terres de cultiu, sovint acaparades per una minoria de la població.
- La corrupció com a element destacat del funcionament de l'economia.
- Violació sistemàtica dels drets humans, manca de llibertat d'associació, d'expressió...
- Deteriorament del medi ambient, augment de la desertització, desforestació, erosió del sòl i manca d'aigua que fan disminuir la producció d'aliments.
- Manca d'accés als recursos econòmics, de salut o d'educació mínims.
- Qüestions religioses i ètniques es poden afegir o entrecreuar amb altres factors.
- El pes del passat, com antigues rivalitats, greuges o conflictes mal resoltos.

FONT: "Deconstruir la guerra", del Centre J.M. Delàs.

ACTIVITAT 2

IDEES CLAU

L'impacte dels conflictes armats en les persones és incalculable: morts, violència sexual, desplaçaments forçats, detencions arbitràries, reclutaments de menors, destrucció del teixit social, d'infraestructures, etc.

Impactes específics de gènere dels conflictes armats sobre les dones i les nenes.

GUIA PER AL DEBAT

IMPACTE DELS CONFLICTES ARMATS

L'impacte dels conflictes armats sobre la població civil no només són les víctimes mortals i els ferits; existeix més violència, directa o indirecta, que l'afecta: els desplaçaments forçats de població (desplaçats interns o refugiats), desaparicions forçoses, la violència sexual, la destrucció del teixit social (traumes psicològics personals i col·lectius – por, odi, desconfiança–), destrucció d'infraestructures civils (cases, ponts, carreteres), detencions arbitràries, tortures, reclutament de menors...

Desplaçaments forçats

Al llarg de la història les persones s'han vist obligades a fugir de casa seva a causa de la guerres. O bé han fugit fora del seu país (refugiats) o s'han desplaçat a l'interior del seu propi país en zones més segures (desplaçats interns).

El nombre de persones refugiades i desplaçades internes és, actualment, el més elevat de tota la història des que Nacions Unides ho comptabilitza. A finals de 2015, el nombre de desplaçats forçats arribava als 65,3 milions.

Font: ACNUR, Agència de Nacions Unides per als Refugiats

Guia ràpida

Gènere, conflictes i desplaçament forçat.

Desaparicions forçoses

Segons Nacions Unides, una desaparició forçada és quan «s'arresta, es deté o es trasllada contra la seva voluntat a una persona, o quan aquesta resulta privada de la seva llibertat per agents governamentals de qualsevol sector o nivell, per grups organitzats o per particulars que actuen en nom del Govern o amb el seu suport directe o indirecte, i que després es neguen a revelar el destí o lloc on es troben aquestes persones sense reconèixer que estan privades de llibertat, sostraint-los així de la protecció de la llei».

Més informació

Nacions Unides

Altres recursos

Documental "Vides inacabades", de la Lliga dels Drets dels Pobles, en què mares expliquen les desaparicions forçades al Caucas Nord (Rússia).

IMPACTE SOBRE DONES I NENES

Els conflictes armats afecten a tota la població que els pateix, però en les dones i les nenes recauen determinades conseqüències en major proporció que en els homes i nens.

Un dels exemples més evidents és la violència sexual, utilitzada sovint com una arma de guerra, per sembrar el terror i la humiliació en comunitats. La violència sexual, el desplaçament forçat de població, la interrupció dels serveis de salut, assumir la cura de la família... són conseqüències directes i indirectes que poden afectar de manera desproporcionada a les dones.

	Més informació
Infografies de Nacions Unides	

	Guia ràpida
Violència sexual en conflictes armats	
Els conflictes armats i els infants	
Els nens i les nenes a les forces i grups armats	

	Altres recursos
Documental "Uchungu na tumaini, Crònica del dolor i l'esperança", de la Lliga dels Drets dels Pobles, reflecteix les dures conseqüències d'un conflicte a la República Democràtica del Congo. Fa palesa la violència que pateixen les dones i els infants, però també el dinamisme, l'activisme i la lluita de la seva població.	

DESIGUALTAT DE GÈNERE I CONFLICTE ARMAT

La desigualtat de gènere i la violència armada estan estretament relacionats. Segons l'ECP, el 70% dels conflictes armats actius al llarg del 2015 van tenir lloc a països on hi havia greus desigualtats de gènere.

A més, els conflictes empitjoren moltes desigualtats que persisteixen en el temps després que la guerra s'hagi acabat.

	Més informació
Infografies de NNUU	